
**ПАМ'ЯТІ
МАКСИМА ТИМОФІЙОВИЧА КОСТИШИНА**

---

13 жовтня 2011 року на 91-му році пішов із життя Максим Тимофійович Костишин, один із фундаторів Інституту фізики напівпровідників НАН України, визначний винахідник та вчений, лауреат державних нагород та відзнак НАН України, Заслужений винахідник СРСР.

М.Т. Костишин народився 10 квітня 1920 року в селі Пеньківка Вінницької області. Після навчання у школі та Вінницькому педагогічному училищі працював учителем математики й фізики в сільській школі. У 1939 році його призвали до армії. Після закінчен-

ня Велико-Устюжського артилерійського училища у перші місяці Великої Вітчизняної війни в кінці листопада 1941 року під Москвою він брав участь у бойових діях.

Під час війни Максим Тимофійович пройшов шлях від командира батареї до начальника штабу артилерійського полку. Брав участь у обороні Москви, боях на Орловсько-Курській дузі, операції “Багратіон”. У жовтні 1944 року під Варшавою він був тяжко поранений і до січня 1946 року лікувався у шпиталях. Має бойові нагороди: орден Червоної Зірки, два ордени Великої Вітчизняної війни 1-го ступеня, орден Великої Вітчизняної війни 2-го ступеня, орден Богдана Хмельницького та 23 медалі.

Після демобілізації Максим Тимофійович вступив на фізичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Закінчивши університет, навчався в аспірантурі кафедри оптики під керівництвом професора О.А. Шишловського, захистив кандидатську дисертацію. Максим Тимофійович кілька років працював доцентом кафедри оптики фізичного факультету, а з 1964 року вся його наукова та науково-організаційна діяльність пов’язана з Інститутом фізики напівпровідників НАН України.

Головним завданням наукових пошуків Максима Тимофійовича стає створення та розвиток нового наукового напрямку – стимульовані випромінюванням структурні перетворення та твердофазні взаємодії у тонких шарах халькогенідних скловидних напівпровідників (ХСН), галогенідів та тонкошарових структурах. Започатковано цей напрямок ще в перші роки наукової діяльності Максима Тимофійовича, коли ним, спільно з співробітниками, було відкрито нове фізичне явище – фотографічну чутливість плівок ХСН та структур напівпровідник–метал, які ним було вперше детально вивчено. Ці результати опубліковано у більш ніж 200 наукових працях та узагальнено в монографії, і згодом вони стали предметом підготовленої ним докторської дисертації. Прикладні роз-

робки захищені більш ніж 50 авторськими свідоцтвами, патентами України та закордонними патентами (США, ФРН, Франція та ін.). Результати його прикладних розробок впроваджено на багатьох провідних підприємствах України та СНД.

Започаткований М.Т. Костишиним новий науковий напрямок викликав значну зацікавленість світової наукової громадськості. Дослідження фотостимульованих структурно-фазових процесів у тонкошарових структурах були розпочаті й продовжують проводитися у багатьох десятках лабораторій провідних наукових центрів у різних країнах. На основі фотостимульованих процесів у тонких шарах ХСН розроблено високороздільні неорганічні фоторезисти, середовища для оптичної реєстрації інформації, у тому числі для оптичних дисків найновіших форматів, середовища для електричного запису інформації на структурно-фазових переходах у ХСН та низці інших розробок, які широко застосовуються в усьому світі.

М.Т. Костишиним проведено велику науково-організаційну роботу. У 1964–1966 роках він працював заступником директора Інституту напівпровідників з наукової роботи, зробив значний внесок у становлення та розвиток Інституту. За його ініціативою у 1964 році створено відділ фотохімічних явищ у напівпровідниках, який Максим Тимофійович очолю-

вав до 1987 року. Він підготував 15 кандидатів та двох докторів фізико-математичних наук, які продовжують розвивати започаткований ним науковий напрямок.

Максим Тимофійович був доброю та чуйною людиною, його любили та поважали співробітники й всі, хто його знав. Смерть Максима Тимофійовича є тяжкою втратою для української науки. Пам'ять про нього назавжди збережеться у серцях тих, хто мав щастя знати Максима Тимофійовича і працювати з ним.

*В.Г. Литовченко, В.Ф. Мачулін, С.В. Свечніков,
О.Є. Беляєв, М.Я. Валах, Є.Ф. Венгер,
А.А. Крючин, В.С. Лисенко, П.Ф. Олексенко,
В.В. Петров, Ф.Ф. Сизов, В.А. Широков,
В.М. Бабич, П.І. Баранський, О.А. Бугай,
Н.А. Власенко, О.І. Власенко, С.Г. Гасан-заде,
В.А. Данько, М.Л. Дмитрук, С.С. Жовмир,
І.З. Індутний, В.М. Комащенко, С.О. Костюкевич,
О.О. Кудрявцев, В.І. Минько, К.В. Михайловська,
І.Ю. Неміш, Л.В. Поперенко, І.В. Прокопенко,
В.В. Пророк, П.Ф. Романенко, М.І. Сипко,
М.В. Сопінський, В.М. Сорокін, О.В. Стронський,
В.М. Томашик, І.В. Фекешгазі, І.А. Шайкевич,
П.Є. Шепелявий, С.М. Яблочков*